

Předkládaná práce má celkem 167 číslovaných stran, je tedy vysoce nadstandardního rozsahu. Obsahuje však bohaté přílohy na téměř 30 stranách a tradičně úvodní seznamy obrázků, tabulek, zkratk apod. I tak je text mimořádně rozsáhlý, je to však dáno zpracovávaným tématem a jeho pojetím, konkrétně zařazením tří případových studií, jak bude uvedeno dále. Cílem práce je zavedení a představení pojmu a směru výzkumu zaměřeného specificky na demografii genocid. Záměrem takového výzkumu, jak ostatně předkládá i samotná práce, je výzkum dopadů genocid na populační vývoj a jeho jednotlivé složky. Vzhledem k politickému a společenskému vývoji ve světě, i v rámci samotné Evropy, získávají obdobné směry výzkumu v odborných kruzích stále větší pozornost, roste jejich aktuálnost, ale i žádanost z řad veřejnosti nebo jiných oborů. Že má tento výzkumný směr pevné základy dokládají některé dnes již tradiční publikace, např. *Wars and Population* (B. Ulanis, 1971), *The Demography of Genocide* (T. Kugler, 2016), nebo samostatné sekce v rámci vědeckých konferencí (např. EPC 2024). Autor navíc navazuje na svou bakalářskou práci spadající do tohoto směru výzkumu a dokládá tím svůj dlouhodobý zájem o řešenou problematiku.

Předkládaná práce je vnitřně členěna na dvě části – v první je demografie genocid představována obecně jako samostatná oblast výzkumu v rámci demografie. Využívaná je především rozsáhlá rešerše literatury. Druhá část je pak ryze praktická, autor zařadil tři případové studie analýzy dopadů genocid, a to na příkladu tří států. Každá případová studie kromě provedené analýzy obsahuje i uvedení nutného kontextu, ať již historického, tak i demografického nebo sociálního. Téma práce i její struktura jsou představeny v úvodu práce. V teoretické části si autor definuje samotný pojem genocida a teoretická východiska tohoto výzkumu. Ve zpracované rešerši jsou pak zmapovány dosud pozorované možné dopady genocid a podobných konfliktů na jednotlivé složky populačního vývoje.

Následně autor vymezuje výzkumné cíle a otázky své práce. Výzkumných otázek je formulováno celkem deset, postupně však jejich zodpovězení vede k naplnění hlavních cílů. Část uvedených otázek se vztahuje k teoretické části a syntéze poznatků z provedené rešerše, část pak vytyčuje hlavní zájem zpracovaných případových studií. Těm ještě předchází metodická část ve 4. kapitole. Ta je členěna pro větší přehlednost a lepší orientaci v dalším textu. Přesto se obávám, že text může být pro čtenáře poměrně náročný – jednak je postup analýzy prezentován často jen slovně, bez uvádění vzorců (což bych alespoň u modelování, např. vytvářené projekce, považovala za vhodnější), jednak jsou specifika analýzy v případě jednotlivých států (případových studií) jasnější až po doplnění odpovídajícího kontextu. Kromě toho se domnívám, že postup je někde komplikován až trochu zbytečně – např. výběrem roků pro vzájemné porovnání místo zobrazení vývoje během celého zkoumaného období v jednotlivých studiích. To však může být předmětem diskuse nad autorovým záměrem u jednotlivých kroků.

Pátá až sedmá kapitola pak obsahují zmíněné tři případové studie. Ty mají vždy shodnou základní strukturu, liší se pouze dílčí specifika. V úvodu všech studií je uveden historický kontext zkoumané události. Následuje analýza demografických dopadů. První studie se věnuje důsledkům občanské války v Guatemale v letech 1960–1996, další mapuje dopady genocidy v letech 1975–1999 ve Východním Timoru a třetí je věnována následkům opakovaných krizí ve 2. polovině 20. století v Burundi.

Zmíněný historický a politický kontext je vždy pojat poměrně detailně, na úroveň odborné demografické práce až nadstandardně detailně. Popis demografických dopadů je zpracován s podobnou mírou podrobnosti, v některých částech však působí lehce popisně, jinde zase v množství uváděných souvislostí až zastírá provedenou demografickou analýzu. Mohlo být užitečné zúžit rozsah tématu, ale zpracovat ho hlouběji a snad přehledněji. Užitečný je doplněný závěr, kde jsou získané poznatky syntetizovány s větší přehledností.

Postupně jsou vyhodnoceny všechny výzkumné otázky a zároveň nastíněny směry možného dalšího vývoje výzkumu v tématu demografie genocid.

Celkově si dovoluji konstatovat, že Adam Dušek se svou volbou tématu pustil do mimořádně náročného úkolu. Se ctí se zhostil této výzvy a v rámci omezeného časového rámce přípravy diplomové práce připravil práci nadstandardního rozsahu jak objemového, tak i obsahového, i zcela ojedinělého detailu. Práci prokázal hluboký vhled do problematiky i zájem o řešené téma. Jak již bylo uvedeno, některé pasáže textu jsou poměrně náročné na čtenáře a některé vlastní přínosy autora v množství uváděných faktů příliš nevyniknou, předložený text i jeho pojetí však odpovídají stanovenému záměru. Může být k diskusi, zda by práci prospělo zmíněné tematické zúžení, předložená práce v její šíři a pojetí je však vyjádřením svědomitosti autora a zájmu neopominout ani zdánlivé detaily. Autor práci jednoznačně prokázal schopnost samostatné vědecké práce, osobně bych doporučila jednotlivé případové studie upravit do podoby odborných článků a pokusit se o jejich publikaci. Dle mého názoru **předkládaná práce splňuje požadavky kladené na magisterské práce, a proto ji doporučuji přijmout k obhajobě.**

V Praze dne 20. 8. 2024

RNDr. Klára Hulíková Tesárková, Ph.D.

Vedoucí práce